

เทศน์อบรมฆราวาส ณ วัดป่าบ้านตาด
เมื่อวันที่ ๑๖ มกราคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

จิตดวงเดียวครอบโลกธาตุ

ก่อนจึงหัน

จิตใจคนชาวพุทธเราในเมืองไทยรู้สึกว่ต่ำทรามลงทุกวัน ๆ เฉพาะอย่างยิ่งวงราชการสกปรกมากที่สุดเลย พวกนี้พวกกอบพวกโกยพวกกลืนพวกกินพวกกรีดพวกไถ พวกนี้พวกยักษ์ใหญ่ วงราชการนี้พิลึกพิลั่น มองดูเห็นแต่พุงตัวเอง ๆ นี้ละเรื่องของกิเลสเห็นไหม มันมองเห็นใครเมื่อไร คนเต็มแผ่นดินเห็นแต่พุงเจ้าของ พวกเพื่อนของเจ้าของเท่านั้น แหกไปหมดนะเวลานี้ นี้ละความไม่มีธรรม มีแต่กิเลสกินไม่มีคำว่าอิมพอ กลืนตลอด ๆ

ใครอย่าไปคาดคะเนคาดกิเลส คาดไม่ได้เลย มันลงใต้พื้นดินโน่น ลงนรกอเวจี โน่น ทะลุลงไปโน่น จิตใจนี้ต่ำมากที่สุดเลย นำทุเรศนะเราพูดจริงๆ เราไม่ได้ยกตนข่มท่าน เออธรรมเข้ามาจับปุ๊บนี้จนจะมองดูไม่ได้ในชาวพุทธเราในเมืองไทยนี้แหละ เลวขนาดนั้นนะ ดูตั้งแต่ฆราวาสขึ้นไปจนกระทั่งถึงพระ พระก็พระเขาพระเรา ตัวเขาตัวเรา มันก็แบบเดียวกันนะเวลานี้ จิตใจต่ำทรามมากที่สุดเลย นำทุเรศนะ ต่อไปนี้ธรรมจะไม่มีเหลือ เหลือตั้งแต่บุตรแต่คุณ มองดูคนมีแต่บุตรแต่คุณความสกปรกโสภมเต็มเนื้อเต็มตัว แล้วกระจายออกไปไหนเป็นพื้นเป็นไฟเผาไหม้ซึ่งกันและกันตลอด

เลวลงไปทุกวันนะจิตใจชาวพุทธ ขอให้พี่น้องชาวพุทธทั้งหลายรู้ตัวบ้าง ดูหัวใจตัวเองมันเป็นยังไง เวลานี้มันต่ำมากที่สุดเลย มีแต่ความดีความดี ตื่นขึ้นมาตื่นดินตลอดจนกระทั่งหลับ ละเมอเพื่อฝันไปกับความดีความดี นี้ละอำนาจของกิเลส ท่านทั้งหลายทราบไหม กิเลสคือตัวดีตัวดี ตัวโลก ตัวโกรธ ราคะตัณหา ได้ไม่พอ ๆ กินไม่พอ กลืนไม่พอ นี้คือกิเลส ถ้าใครยังไม่ทราบให้ดูหัวใจตัวเอง เออธรรมเข้าไปจับซิ

ว่าถือพุทธมันพุทธอะไร มันมีตั้งแต่ปรตแต่ผีเต็มบ้านเต็มเมือง จิตใจคนต่ำเท่าไร ๆ ยิ่งสร้างความเดือดร้อนให้แก่กันและกันมากขึ้น ๆ ว่าประเทศไหนเจริญ ๆ มันเจริญด้วยไฟด้วยไฟทั้งนั้น ไม่ได้เจริญด้วยอรรถด้วยธรรม เวลานี้ใครสนใจเมื่อไร ธรรมมีที่ไหนไม่ปรากฏ มีแต่เรื่องไฟเรื่องไฟคือกิเลส ราคะคุณา โทสะคุณา โมหะคุณา เป็นพื้นเป็นไฟเผาไหม้อยู่ทุกหัวใจ เวลานี้โลกกำลังสนใจกับไฟกับไฟคือ ราคะคุณา โทสะคุณา โมหะคุณา โลกคุณา ตัวเหล่านี้แหละตัวสำคัญมันเผาหัวใจโลกอยู่เวลานี้

จิตเป็นนักรู้ควรจะมีอยู่ในธรรมซึ่งเป็นเครื่องเยียวยากันบ้าง ปล่อยให้ตั้งแต่กิเลสลูกกลมเผาคนทั้งเป็น ๆ มันร้อนอยู่ภายใน แต่ไม่ตายหากทรมาน นี้ละเผา

คนทั้งเป็น กิเลสเผาเผาอย่างนี้แหละ โอ๊ย น่าทุเรศจริง ๆ ต่ำลง ๆ จนจะหาความสงบสุข
ร่วมเย็นต่อกันไม่ได้ ถ้าไม่มีธรรมอย่าหวังนะ หวังความสุขความเจริญอย่าหวัง มีตั้งแต่
หมดหวัง ๆ เท่านั้น ถ้ามีธรรมในใจมากน้อยจะมีความหวัง เป็นจุดเป็นเกาะเป็นดอน
พอจะชุกหัวนอนได้ ทุกคนพากันจำเอา

ศาสนาจะไม่มีแล้วในเมืองไทยเราซึ่งเป็นเมืองพุทธเวลานี้ มีแต่เมืองเปรตเมือง
ผีเมืองกินเมืองกลืน กลืนไม่หยุดไม่ถอยเต็มบ้านเต็มเมืองแล้วเวลานี้ ยิ่งวงราชการ
ใหญ่ ๆ ยิ่งนำสลดสังเวช พิลึกกึกก็จริง ๆ พวกนี้พวกยักษ์ใหญ่ว้างั้นเลย กินดับกิน
ปอดประชาชนจนไม่มีอะไรเหลือ มองดูคนเห็นแต่ร่างกระดูก ดับปอดพวกยักษ์ใหญ่
เอาไปกินหมดเวลานี้ เอาละให้พร

หลังจ้งหัน

คำว่าใจ ๆ ใต้แกตั่วรู้ตัวหนึ่งอยู่ข้างใน ในร่างของสัตว์และมนุษย์ ตลอดเทวดา
อินทร์ พรหม มีใจคือความรู้ฝังอยู่ในนั้น ใจนี้ให้มีพี่เลี้ยงคอยดูแลรักษา ไม่อย่างนั้น
ฝ่ายต่ำมันจมอยู่ในนั้นแหละ มันดิ่งลงได้ง่าย ๆ จึงต้องได้ฝึกฝนอบรม คำว่าฝึกฝน
อบรมก็คือบังคับ เอาของถูกบังคับของผิด เอาดีบังคับของชั่ว ที่ท่านว่าฝึกฝนอบรม คือ
จิตใจมันรู้เฉย ๆ สติปัญญาเป็นเจ้าของรับผิดชอบ ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญาก็เหมือนคนบ้า

คนบ้าที่มันเดินก ๆ งัน ๆ หรืออยู่ถนนสามแยกสี่แยกไฟเขียวไฟแดง มันจะไม่
สนใจกับไฟเขียวไฟแดงว่าผิดถูกดีชั่วประการใด มันอยากทำอะไรมันก็ทำตามเรื่องของ
มัน นี่คือมีแต่ความรู้ ไม่มีผู้รับผิดชอบคือสติและปัญญา มันก็กลายเป็นคนอย่างนั้นไป
นั่นละมีแต่ความรู้เฉย ๆ ไม่มีเจ้าของ ไม่มีผู้รับผิดชอบ ก็เหมือนคนบ้า เหมือนไส้เดือน
บุงก็อึคืบคลานไปอย่างนั้น

เราไปเห็นเองที่สี่แยกธรรมชันธ์ โอ๊ย รถก็จะชนกันจะชนบ้านั้น มันไม่สนใจกับ
ใคร เราไปเห็นเองเอามาพิจารณา โอ้ อย่างนี้ มันมีแต่ความรู้ ไม่มีความรับผิดชอบต่อ
ผิดถูกดีชั่วประการใด มันอยู่จุดศูนย์กลางของสี่แยกธรรมชันธ์นั้นนะ แล้วรถก็วิ่ง เป็น
จุดศูนย์กลางของรถเสียด้วย ไม่ทราบว่าจะหลบคนหลบรถต่อรถด้วยกัน โอ๊ย วุ่นใหญ่
เลย ตอนนั้นตำรวจไม่มี เราก็ดู อ้อ นี่มีแต่ความรู้ คืออยากทำอะไรก็ทำ เฉยไม่สนใจจะ
อยากทำอะไรของเขาเขาก็ทำอยู่ในท่ามกลางสี่แยก รถหัวจ่อเข้ามานี้ทั้งหลบรถหลบคน
ยุ่ง ไปเห็นด้วยตาเอามาพิจารณา อ้อ นี่มีแต่ความรู้อย่างเดียว ไม่มีสติไม่มีปัญญาเป็น
เจ้าของรับผิดชอบ มันก็เป็นอย่างนี้ นี่ละมีแต่ความรู้อย่างเดียว

เพราะฉะนั้นจึงต้องได้อบรมให้มีสติมีปัญญาเป็นเครื่องปกครอง จิตใจอันนี้จะ
ไปในที่ปลอดภัย ทำหน้าที่การงานทุกอย่างเหมือนคนธรรมดาเรา คือมีสติมีปัญญาเป็น
เจ้าของของใจ ถ้ามีแต่ใจล้วน ๆ ก็เป็นอย่างที่ว่ามันละ นี่เป็นใจธรรมดาทั่ว ๆ ไป ทีนี้

เวลาได้รับการฝึกฝนอบรมเข้าไปใจนี้จะแพรวพราวขึ้นเรื่อย ๆ ค่อยสอดค่อยส่องค่อยรู้ ค่อยเห็น ละเอียดลออเข้าไปเรื่อย ๆ นั้นละการอบรม มีธรรมเท่านั้นอบรม นอกนั้นไม่มี ในโลกนี้จะฝึกฝนอบรมจิตใจให้ดีไม่มีทาง มีแต่ธรรมอย่างเดียว

กิเลสเป็นไฟมหากัย เป็นไฟด้วยเป็นมหากัยด้วยอยู่ในจิต มันก็ติดก็ดับไปตาม ประสาของมัน เมื่อมีธรรมมีสติมีปัญญารับผิดชอบคอยดูแลความเคลื่อนไหวก็เป็น ประกิติธรรมตาไป ที่นี้พอได้รับการอบรมเข้าไปแล้ว จากจิตธรรมตาแต่มันค่อยแพรว พราวออกไป ๆ เรื่อย ๆ ความรู้ค่อยกระจ่างออกไป สติปัญญาสอดแทรกกันไป ๆ แหลม คมไปเรื่อย ๆ อย่างนั้นละ แล้วก็ไม่พ่น คือไม่พ่นธรรมเป็นเครื่องชักฟอก ธรรมนี้ สะอาดสุดยอดแล้วท่านจึงเรียกว่าโลกุตระธรรม แปลว่าธรรมเหนือโลกสงสาร เอามา ชักฟอกโลกสงสารซึ่งเป็นความสกปรกเต็มอยู่ที่นี่ เอาธรรมมาชักมาฟอก

เช่นอย่างเรามาอบรมศีลธรรม นี่เอาธรรมมาชักฟอกความมัวหมองในจิตใจ ความผิดพลาดต่าง ๆ ที่เป็นจากใจแล้วแสดงออกมาทางกิริยามารยาทความประพฤติ หน้าที่การงาน ให้สะอาดสะอาด ให้ถูกต้องดีงามไปตามสังคมนิยมกัน ยอมรับกัน ที่นี้ เวลาเราอบรมไปมาก ๆ จิตใจนี้จะค่อยสว่างไสวออกไปเรื่อย ๆ ๆ คือจิตธรรมตาเป็น อย่างหนึ่ง จิตเมื่อได้รับการอบรมมีความสงบเย็นแล้ว เริ่มเห็นโทษแห่งความฟุ้งซ่าน วุ่นวายของตนซึ่งไม่เคยสงบเลย มันก็ไม่เห็นคุณที่โทษเพราะไม่มีคุณ มีแต่โทษอันเดียว นั้นละ ไปโทษก็ยุ่ง ที่นี้พอมีความสงบเย็นของธรรมเข้าไปอบรมชักฟอกแล้วก็ค่อยดี ขึ้น ดีวันดีคืนขึ้นไป

พอพูดอย่างนี้เราเคยพูดให้บรรดาลูกศิษย์ฟัง ตอนเช้า เป็นนาคไปอยู่ในโบสถ์ กับท่านพระครู ท่านห้ามนอนร่วมกับอนุสัมบันคือฆราวาส เลยสามคืนไปแล้วท่าน ปรับอาบัติ ตามพระวินัยมี ที่นี้พอสองคืนสามคืนล่วงไปแล้ว ตอนเช้าท่านจะออกไป เดินจงกรมแต่เช้า ๆ เราก็งงเกตดูท่าน ท่านเดินจงกรม ดีสี่ตีห้าท่านออกไปแล้ว พอ สว่างท่านก็เข้ามาทำวัตร พอทำวัตรเสร็จก็ออกบิณฑบาต..แต่ก่อน ทุกวันนี้ดูว่า บิณฑบาตฉันเสร็จแล้วจึงมาทำวัตรกัน สำหรับวัดโยธานิมิตร

เห็นท่านเดินจงกรมเราก็งงเกตดู นั้นละพอบวชแล้วก็เรียนภาวนาจากท่าน บอก ว่าเราอยากภาวนา จะให้ภาวนาอย่างไร ท่านบอกว่าให้ภาวนาพุทโธ เราก็เอาพุทโธ แหละ ท่านว่าอย่างนั้น เราก็จับอันนั้นมา พุทโธ ๆ นี้ละเป็นขั้นเริ่มแรกที่ไม่เคยปรากฏ ไม่ลืมจนกระทั่งทุกวันนี้ มันไม่เคยเป็น บทเวลาจะเป็นก็เป็นขึ้นจากภาวนาพุทโธ ภาวนาสะปะสะปะไปตามภาษีภาษาแหละ ก็ไม่เคยเห็นธรรมชาติอันนี้ว่าเป็นอย่างไร บทเวลามันจะเป็นขึ้นมา ภาวนาพุทโธ ๆ มันเหมือนเราตากแหเอาไฉนี้ แล้วไปจับจอม แหตั้งเข้ามา ตีนแหก็ย่นเข้ามา ๆ ดึงเข้ามา รู้ความเคลื่อนไหวของตีนย่นเข้ามา ที่นี้ดึง

เข้าๆ เข้ามาจนกระทั่งถึงเป็นกองแหเลย นั่นละที่นี้กระแสของจิตที่มันชานอยู่ทุกแห่งทุกหน เอาพุทโธละคือจอมแห จับพุทโธไว้ นึกพุทโธๆ แล้วปรากฏว่ากระแสของจิตนี้หดเข้ามาๆ มันก็ยิ่งเป็นความสนใจมากขึ้น สติจ่อเข้าๆ กองเข้ามาเป็นกองแห เป็นกองแหจิตรวมนะ นั่น คำว่าเป็นกองแห คือจิตรวมเป็นความรู้อันเดียวเด่น จนกระทั่งทุกวันนี้ยังไม่ลืมนะ นี่ละเป็นครั้งแรกตั้งแต่เกิดมาว่างั้นเถอะ เกิดมาจนกระทั่งบวชได้เป็นในคืนวันนั้น ไม่ลืมจนกระทั่งทุกวันนี้ ก่อนที่จะออกปฏิบัติ

นี่ละเป็นเชื่อสำคัญมากให้หนักแน่นในทางภาวนา เรียนหนังสืออยู่ที่ภาวนา เรียนหนังสืออยู่ ๗ ปี ภาวนาอย่างนี้ได้สามหน เป็นอย่างที่ว่านี้ มันรวมเข้าๆ ก็กินี พอถึงก๊กขาดหมดเลยทีเดียว โลกธาตุนี้เหมือนไม่มีเลย วางไปหมด ยังเหลืออยู่จุดเดียวที่เป็นจุดอัศจรรย์ คือจิตที่มันรวมตัวก็อยู่อย่างนี้ละ นอกนั้นขาดไปหมดเลย โอ้ย เกิดความอัศจรรย์ตื่นตื่น จิตเลยถอยออกมา มันตื่นตื่นมันไม่เคยเห็น วันหลังขนาบใหญ่เลยไม่ได้เรื่อง รวมลงแล้วเรียกว่าเรียนหนังสืออยู่ ๗ ปีเป็นสามหน นั่นละเป็นเชื่อสำคัญให้ได้ภาวนา พอออกมาแล้วยังจะเอาอันนี้ให้ได้ๆ ออกมาก็เอาจริงๆ ก็เลยได้จริงๆ ได้อย่างวาเรื่อยเลย

นี่ละฐานสำคัญในการภาวนาเบื้องต้น ก็ไม่เคยเห็นเวลารวมเข้ามาๆ มาเป็นจุดอันเดียว จุดอันนี้เลยเป็นจุดอัศจรรย์นะ มันหดเข้ามา ขาดหมดปรากฏว่าไม่มีอะไรสืบทอดเลย เหลือแต่จุดอันเดียวที่สว่างไสวอัศจรรย์เต็มที จนกระทั่งเกิดความตื่นตื่น แล้วก็ถอยออกมาเสีย ทีนี้พยายามทำเท่าไรมันก็ไม่ได้ คือทำเราจะเอาแต่อย่างนั้นๆ เราไม่ได้ทำเหตุ คือการกระทำเป็นปัจจุบัน ไม่ได้คิดได้คาดอะไรเป็นปัจจุบันมันก็ลงได้ ทีนี้เวลาที่ไปแล้วที่สงละเอาอารมณ์นั้นเข้ามาเป็นปัจจุบันมันไม่เป็นซี มันสัญญาอดีตมันก็เลยไม่ได้เรื่อง พอจางๆ ไปเป็นอีก พอขยับเข้าที่ไรหายเจ็บ ขยับมันก็ขยับไปหาสัญญาอารมณ์เก่า มันไม่เป็นปัจจุบัน พอจางๆๆ ไปหายเจ็บ เรียนหนังสือ ๗ ปีเป็นได้สามหน

เวลาออกมาปฏิบัติจึงได้เอากันใหญ่เลย อันนี้ละเป็นเชื่อสำคัญมาก มันก็ได้ละที่นี้เพราะเอาทั้งวันทั้งคืน ว่าภาวนาภาวนาจริงๆ เรา มันเป็นนิสัยอย่างนี้ ว่าทำอะไรทำอันนั้นจริงๆ ไม่มีคำว่าเหลาะแหละโลเล ว่าอะไรจริงทุกอย่าง ปลงใจลงตรงไหนพุ่งเลย อันนี้ก็เอาจนได้ จิตเบื้องต้นได้อันนั้นละ ได้อยู่ที่วัดโยธานิมิตรนี้พอเป็นเชื่อสำคัญ เรียนหนังสือ ๗ ปีได้สามหน เพียงเท่านั้นก็เอาละ จากนั้นไปก็ต่อ ต่อไปก็เลยได้ละเรื่อย ๆ

โธ่ จิตรวมนี้เป็นของอัศจรรย์ไม่น้อยนะ เป็นของแปลกประหลาดเราไม่เคยเห็นไม่เคยเป็น เวลาเป็นแล้วไม่ได้ลืม คิดดูตั้งแต่เป็นที่แรก ตั้งแต่เราบวชมาไปภาวนาที่

แรก จนกระทั่งบัดนี้ยังไม่ลืมที่มันเป็นที่แรกนะ ไม่ลืม มันอัศจรรย์อย่างนั้นละ ถึงจะสูงกว่านั้นก็ตาม แต่พื้นเท่านั้นไม่ลืม ที่จะให้เกิดศรัทธาความเชื่อมั่นในจิตตภาวนานั้น เอาอันนั้นละเป็นรากฐานสำคัญ จิตนี้เวลาได้ถึงขั้นอัศจรรย์ ในแดนโลกธาตุนี้ไม่มีอะไรอัศจรรย์เท่าจิตนะ ความเลวร้ายที่สุดก็ไม่มีอะไรเกินจิต เวลามันต่ำทรมามากๆ นี่ไม่มีบุญมีบาปนะจิตนี้ หัวชนไปเลย นี่ละจิตเวลามันหนามันแน่นมันเอาหัวชน มันไม่ได้ลืม หลืมตานะ ชนไปเลยๆ

อำนาจของกิเลสตาบอดไปเลย ชนตะ ไม่รู้จักว่าอะไรผิดอะไรถูก ตกเหวตกบ่อ ตายก็ตายไปเปล่าๆ ไม่ได้มีข้อคิดอ่านไตร่ตรองเพื่อรักษาตัวอะไรเลย นี่ละจิตเวลามันหนาด้วยกิเลส มันไม่ได้ว่ามีที่สูงที่ต่ำ หัวชนไปเลย นี่คือจิตที่หนาด้วยกิเลส ที่นี้เวลาเรา มาฝึกเข้าๆ จิตมันมีความแปลกประหลาดอัศจรรย์เกิดความสงบร่มเย็น อันนี้ก็เป็นเครื่องวัดเครื่องเทียบเคียงกัน ที่นี้พอจิตเป็นไม่ดีอย่างนี้มันก็พลิกกลับมาหาหลักอันดีงาม เทียบกันไปเดี่ยวแก่กันได้ไปเรื่อยๆ

เวลามันถึงขั้นอัศจรรย์มันอัศจรรย์จริง ๆ คิดดูตั้งที่เคยพูด ไปอัศจรรย์เจ้าของ อยู่บนภูเขานูน มันน่าอัศจรรย์นะ มองโลกธาตุ คือจิตนี้มันพิจารณาเป็นชั้น ๆ นะ ชั้นอยู่ในรูปนี้มันก็เอารูปเป็นอารมณ์แห่งการพิจารณา เช่น พิจารณาความเกิดความตาย อสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา ต้องถือเอารูปนี้เป็นเครื่องคลี่คลายออก แดกกระจายกระจายเน่าเหม็นพองเหม็นคลุ้งไปหมด นี่เป็นอารมณ์ของจิตเพื่อจะให้เบื่อหน่ายในสิ่งเหล่านี้ ที่นี้เวลาพิจารณาเข้าไปๆ มันถึงจุดของมัน พอมันถึงจุดแล้วร่างกายที่ว่า อสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา นี้ขาดไปหมดเลย

ที่นี้ไม่มีที่พิจารณานะ หมด ร่างกายนี้หมดในเรื่องอสุภะอสุภัง ทุกข์ อนิจจัง อนตตา อสุภะอสุภังนี้อยู่ในร่างกายนะ พิจารณาอยู่ในร่างกาย พอพิจารณานี้เต็มที่แล้ว มันปล่อยวางของมัน จากนั้นมันก็ว่างของมัน พิจารณาร่างกายให้เป็นอสุภะอสุภังไม่ได้ พอตั้งขึ้นพับดับพร้อมๆๆ มันก็มีแต่ อนิจจัง อนตตา ไปเท่านั้น คือจะพิจารณาอสุภะอสุภังไม่ทัน มันเร็ว พอตั้งพับดับพร้อมๆ เหมือนแสงหิ่งห้อยหรือฟ้าแลบ แพล็บดับๆๆ จากนั้นมันก็ว่างละที่นี้ ว่างไปหมดเลย จนกระทั่งโลกนี้ว่างไปหมด นั่นละที่ว่า มันอัศจรรย์

โอ้ย ทำไมจิตของเราจึงได้อัศจรรย์ถึงขนาดนี้มา มองดูที่ไหน อยู่บนภูเขา ก็เหยียบแผ่นดินบนภูเขามันทะลุไปหมดเลย ว่างไปหมดเลย เพราะฉะนั้นพระธรรมท่านกล่าวเราจะหลงท่านจึงได้เตือนขึ้นมาว่า ถ้ามีจุดมีต่อมแห่งผู้รู้อยู่ที่ไหนนั่นแลคือตัวภพ จุดก็คือจุดแห่งผู้รู้ผู้สว่างไสว นั่นแหละ มันสว่างภายนอก แต่ตัวของมันมันยังไม่ได้ปล่อยตัวเอง จึงสว่างตั้งแต่ภายนอก เหมือนเราเข้าไปอยู่ในห้องนี้ ว่าห้องนี้ว่างๆ ว่างก็

จริงแต่เราไปยืนขวางห้องอยู่นั้น ไม่มีใครก็มีแต่เราคนเดียวก็ไปยืนขวางห้องอยู่นั้น มันไม่ว่างเพราะเราคนเดียวนี้แหละ นั่นทุกอย่างของจิตนี้มันว่างไปหมด แต่จิตยังไม่ว่างตัวเอง มันยังไม่ปล่อย นี่ละตัวเองเป็นผู้วางตัวเอง ที่นี้พอถอนอันนี้ออกมาปั๊บมันก็ว่างหมด ว่างหมดทั้งข้างนอกข้างใน

แต่ตอนนั้นมันไม่ได้ว่างตรงที่ตัวไปยืนขวางห้องซี เห็นแต่อัศจรรย์ภายนอกมองไปที่ไหนว่างไปหมดๆ แต่เวลาสุดท้ายมันก็มาว่างภายใน จิตว่างอยู่ที่นี้ว่างหมดเลย ปล่อยหมดว่างหมด รอบตัวหมด นั่นแหละหมดละที่นี้ ว่างภายนอกตัวจิตยังไม่ว่างเหมือนเราไปยืนขวางห้องอยู่นั้น พอออกจากห้องแล้วห้องก็ว่าง มันไม่ว่างเพราะเราคนเดียวไปยืนขวางห้องอยู่ พอเราออกมาห้องก็ว่าง ที่ไม่ว่างเพราะเรายึดตัวของเรา เราเห็นอันอื่นว่างแต่ตัวที่ยึดนั้นไม่ว่าง พอถอนอันนี้ออกแล้วมันก็ว่างไปหมดเลย นี่ละอัศจรรย์สุดท้ายเป็นอัศจรรย์

ครั้งแรกที่ว่าอัศจรรย์นั้น มันอัศจรรย์อยู่ข้างนอก ตัวนี้ยังไม่อัศจรรย์ มันยังขวางห้องอยู่ พอถอนตัวอันนี้ออกปั๊บนี้ว่างหมด รอบหมดเลย นั่นละท่านว่าว่าง สุญญโต โลภ โขภพอสุ ดูก่อน โมฆราช เธอจึงเป็นผู้มีสติทุกเมื่อ พิจารณาโลกให้เป็นของสูญเปล่าว่างเปล่า ถอนอัตตานุทิฎฐิที่ถือเอาเราซึ่งเป็นก้างขวางคอกออกเสีย จะพึงข้ามพ้นพญามัจจุราชเสียได้ พญามัจจุราชจะตามไม่ทันผู้พิจารณาโลกเป็นของสูญเปล่าอยู่อย่างนี้ ที่นี้เวลาจิตเข้าถึงนั้นแล้วมันก็เป็นพระโมฆราชด้วยกันหมดนั้นแหละ พอถึงขั้นนั้นแล้วก็ว่างหมด

อยู่กับโลก ต้นไม้ภูเขาอะไรก็จริง แต่ความว่างของจิตมีอานุภาพมาก มันว่างไปหมดจริง ๆ เดินไปกับแผ่นดินนี้จิตมันก็ว่างครอบไปหมด นี้เรียกว่าจิตว่าง ว่างโดยหลักธรรมชาติของจิตที่พอตัวแล้ว ว่างในชั้นของจิตที่พิจารณาไปถึงขั้นว่างมันก็ว่าง แต่ตัวเองยังไม่ว่าง พอไปถึงขั้นที่ข้างนอกก็ว่างข้างในก็ว่าง คือว่างข้างนอกวางข้างใน ปล่อยข้างนอกปล่อยข้างใน ว่างหมดตลอดทั่วถึง นี่ท่านว่า สุญญโต โลภ เรียกว่าว่างหมด ที่นี้หมดละชั้นสมมุติทั้งหมดไม่มีอะไรเหลือ เหลือแต่ความว่างเปล่าของจิต อยู่ที่ไหนก็เป็นหลักธรรมชาติ ยืน เดิน นั่ง นอน ไม่มีอิริยาบถ เป็นธรรมชาติที่ว่างอยู่อย่างนั้นอยู่ตลอด

ท่านว่านิพพานเที่ยงก็คือว่างอย่างนั้นแหละ เที่ยงตรงแนว ไม่ไปถามหา กาลเวลา เมื่อไรจะเปลี่ยนแปลงอะไรไม่มี ท่านเรียกว่านิพพานเที่ยง คือจิตดวงนี้เที่ยงแล้ว หมดความหวั่นไหวเอนเอียง ท่านเรียกว่านิพพานเที่ยง นี่ละจิตเมื่อพิจารณาถึงขั้นเต็มตัว ไม่มีอะไรที่จะพิจารณาฝึกฝนอบรมอีกแล้ว ท่านเรียก วุสิต พุทธมจริย กตกรรมิย คือพรหมจรรย์ได้อยู่จบแล้ว การประพฤติปฏิบัติธรรมทั้งหลายได้สิ้นสุดลงแล้ว

งานการที่ควรจะทำก็มีงานบำเพ็ญภาวนาสิ้นสุดลงแล้ว งานอื่นยิ่งกว่านี้ไม่มี นั่นแหละว่าง
 ละที่นี้ นั่นจิตของพระพุทธเจ้าของพระอรหันต์ท่านว่างอย่างนั้น ว่างตลอดเวลา ที่นี้ก็ไม่
 มีอะไรละ โลกนี้เป็นโลกสูญเปล่าไปหมด คือความสูญความว่างของจิตนี้มันครอบคลุม
 เดินไปตามแผ่นดินนี้ แผ่นดินจะหนาแน่นขนาดไหนก็ตามความว่างทะลุหมดๆ เลย
 นั่นอำนาจแห่งความว่างของจิต

นี่ละการฝึกฝนอบรมจิตใจ ถ้าไม่ได้ฝึกมันก็มีติดบอดของมันอยู่อย่างนั้น ไปที่
 ไหนก็ตกเหวตกบ่อไป ถ้ารอบตัวแล้วมันไม่ได้ตก มันว่างไปหมดเลย ให้พากันศึกษา
 อบรมบ่มักจิตตภาวนา ให้ได้เห็นความแปลกประหลาดอัศจรรย์ในจิต เลวที่สุดไม่มี
 อะไรเกินจิต แล้วเลิศที่สุดก็ไม่มีอะไรเกินจิต เมื่อเราฝึกฝนอบรมถึงขั้นเลิศสุดยอดแล้ว
 ไม่มีอะไรเกิน สามแดนโลกธาตุมีจิตดวงเดียวเท่านั้นครอบโลกธาตุ ถ้าว่าเลวก็เลวที่สุด
 มีจิตดวงเดียวครอบโลกธาตุเหมือนกัน จึงต้องให้ฝึกฝนอบรม

โอวาทคำสั่งสอนพระพุทธเจ้านี้ถูกต้องแม่นยำสุดยอดแล้ว ไม่มีโอวาทของผู้ใด
 ที่จะมาแข่งคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าได้เลย เป็นคำสั่งสอนที่ถูกต้องแม่นยำทุกบททุกบาท
 จึงเรียกว่า สวากขาตธรรม ตรัสไว้ชอบแล้ว ชอบหมด ไม่ต้องได้เพิ่มเติมได้ส่งเสริม
 อะไร จิตเมื่อเวลาเข้าถึงความชอบธรรมโดยสมบูรณ์แล้วก็หมด ที่จะมาดัดแปลง
 ซ่อมแซมอะไรอีกไม่ได้แล้ว จิตดวงนี้พอ พากันจำเอา เอาละที่นี้พอ ให้พร

รับฟังรับชมพระธรรมเทศนาของหลวงตา ได้ที่

www.Luangta.com หรือ www.Luangta.or.th

และรับฟังจากสถานีวิทยุเสียงธรรมเพื่อประชาชน *FM 103.25 MHz*